

Referat Rotarymøte 25 Mai

Foredrag av Asbjørn Haugen: På gjengrodde stier ved

President Thomes Trømborg åpner møtet.

Gratulerer Brit Helen Tørrisen som har fylt år.

Informerer om besøk av Uno Arnesen i byen vår neste uke, og seanse på Hov uka etter.

Asbjørn Haugen forteller:

Han starter på 1200 tallet om Pilgrimsruta som gikk forbi på Galterud, om funn av benrester og hodeskaller og Spetals navnets opprinnelse. Om sjøslagene med Kong Håkon Håkonsson og hans 35 skip som var på disse kanter.

Jernmalmgruvene var i drift fra 1642 til 1867 med varierende produksjonsmengder. I 1764 ble det produsert 500 tonn rujern. Jernmalmen ble vesentligst levert til Odals verk. Samlet uttak av malm er anslått til 80000 tonn. Beregnet ikke uttatt malm er 1 million tonn.

Samlet sysselsatte på Odals jernverk og Spetalen var 200 mann i 1764. Ved gruvene sjelden mer enn 20 mann. Det var et stort industrisamfunn på Galterud på den tida.

Gruvene er i dag sikret med gjerder, Storgruer den dypeste på 70m, ellers ligger de andre gruvene på 25-50m dybde.

Ellers så ble det fortalt om alle eierskifter i løpet av årene, alle dødsfall som hadde skjedd ved gruvene, enten ved fall nedi eller slått av hammeren.

Han fortalte også om Svenskene som på tokt i 1644-45 skulle ta malmforekomstene, brente norske gårder langs Sigernessjøen, men ble drevet tilbake av Norske bønder.

Spetalen har vært med på: Sjøslag, Pilegrimsled, Hospital, Jernverksindustri, Sagbruk, Kornmøller, Teglværk med produksjon av Rør, maskinstein, håndlaget fasadestein, takstein, samt pipe elementer og smier.

Han forteller også om alle sagbrukene som lå på Galterud.

Takk for et spennende og informativt foredrag.

Per Gunnar Gjølstad nevner til slutt at på stolpejakta så er det 3 stolper på kartet Bæreia som ligger ved en gruve, gjør som undertegnede besøk de.

Inge Langrekken

Referent